

POKROK ZÁPADU

BEST ADVERTISING MEDIUM IN THE GREAT NORTHWEST

VĚNOVANÝ ZÁJMŮM NAŠEHO ČESKÉHO LIDU V AMERICE.

ZALOŽEN R. 1888 ROČNÍK 44.

OMAHA, NEBR., DNE 6. LEDNA 1915.

ČÍSLO 25.

Rusové na postupu k jihu.

V Bukovině pronikli až na tři čtvrti míle od rakousko-rumunských hranic a do Uher valí se čtyřmi proudy.

Mají patrně v úmyslu udeřit na Vídeň a po dobytí kapitulou duální monarchie obrátí se k severu proti Němcům.

NA MORAVĚ VYKONÁNY DVĚ POPRAVY PRO VELEZRÁDU A V PRAZE MÁ BYTI PROHLÁŠENO STANNÉ PŘÁVO.

Pouze nepatrné změny na západním bojišti. — Francouzové postoupili v horních Elsassích a též jinde získali půdu. — Britská loď Formidable zničena v průtihu La Manche německým torpédem. — Ze Srbska nepřítel úplně vytlačen. — Turci se strachují o Cařihrad a "svatá válka" bude podle všeobecných fiaskem.

Nanejvýše důležitou událostí minulého týdne jest obrát v ruské strategii. Zanechali totiž Rusové obléhání Krakova a útoků na Přemyšl, kteroužto pevnost mohou prý nyní "vyhladivěti", a níž by obětovali další vojsko, v Polsku se spokojují s udržováním Němečů v řádu na řece Bzuzi, ale za to věnují tím větší pozornost Rakousko-Uhersku a jeho armádě. Dle zpráv, které možno pokládati za věrohodné, vtrhli do Uher čtyřmi mohutnými proudy a v pondělí oznámilo z Petrohradu, že v Bukovině pronikli až na tři čtvrti míle od rakousko-rumunských hranic, kde obsadili město Suczawa.

Netřeba nijak široce vysvětlovati, jaký účinek tato blízkost ruského vojska bude mít na Rumunsko a co by se dělo, kdyby silná ruská armáda octlala se před Budapeští. Možná, že přes tu dávnou nenávisť Maďarů, jakou mají pro Rusy, hleděli by se s nimi domluvit, kdyby viděli, že všechna ta slibovaná ochrana země před vpádem Rusů, jakou ujišťovala je Vídeň a Berlín, byly malomocné sliby. Potom ovšem, bez součinnosti Uher, Rakousko přestalo by býti vážným činitelem v evropské válce a další zastávkou ruské armády, po Budapešti, byla by nepochybně Vídeň. Vzhledem k obratu v ruské strategii jest dosti pravděpodobno, že Čechy státi by se mohly dějištěm hrůz válečných, že mohly by se tam sraziti ruské armády postupující od Vídně k severu a armádě německé vyslané proti nim.

Všecko záleží na tom, zdali Rusko bude moci postaviti do pole tak silné armády, aby udržovaly v řádu Hinderburgovu armádu v Ruském Polsku, aby udržovaly svoji posíť ve Východním Prusku a v Halli a postupovati v Uhrách bez nebezpečí, že mohly by býti napadeny ze zadu. Dle toho, jak se věci vyvinuly v posledních dnech, zdá se býti jisto, že Rusové vzdali se myšlenky dostati se do Berlína přes Pruské Slezsko neb z Východního Pruska.

Na jižním bojišti panoval klid po celý minulý týden a jenom čtyři rakouské monitory bombardovaly Bělehrad, aniž by značnější škody způsobily. Rakousko podle všeho vzdalo se aspoň pro nynější dobu nadobro ofensivní kampaně v Srbsku, na jehož půdě přítomně není jediného rakouského vojska kromě těch, co jsou tam v nemocnicích neb zajati. Jakmile bude Rakousko "hotovo" s Rusy, pošle milion mužů proti Srbům, sletuje se z Vídně, ale neudává se, kdy to asi bude.

V neděli oznámilo z Petrohradu, že ruská armáda pod generálem Raško Dimitrijevem zajala 22,570 Rakusanů a ukrojila 43 strojových ručnic během posledních čtrnácti dnů. Také se sčítuje, že ústup rakouské armády v Bukovině se změnil v divoký útek.

Z Vídně se oznamuje, že "na svoji žádost" dáni byli do penze gen. Iaborius Von Frank, velitel pátého armádního sboru a polní

maršálek Arthur Przyborski. Oba se "proslavili" v Srbsku.

V Německu nezdar útočné kampaně v Ruském Polsku, hlavně pak třetího již tažení na Varšavu, vysvětluje se tím, že ruská armáda obdržela neočekávaně a vydatně posily. Byla prý to ponejvíce domobrana a rezervní mužstvo, ale postačily, aby stěží válečné příklonilo se na stranu Rusů, kteří zahájili ofensivu směrem k jihu. V neděli oznámilo bylo z Berlína, že Němci dobyli důležité město Bolimov, avšak v pondělí bylo to vyvráceno úřední zprávou ruskou. Němci dobyli prý jednu řadu ruských zákopů, ale byli z nich skoro okamžitě vypuzeni ruským protiútokem, při čemž zanechali za sebou šest strojových ručnic a značný počet zajatých.

Na ruskotureckém bojišti událo se během týdne několik bitev a dle zprávy z Cařihradu Turci dobyli prý 1. ledna ruské opevněné město Ardahan v Zakavkazí, pětáctiřícet mil severozápadně od Karsu. Rusové praví, že ve dnech 2. a 3. ledna připravili těžkou porážku Turkům v okolí Sari Kamyš.

Na západním bojišti během minulého týdne nejtužší boje svedeny v horních Elsassích, kde Francouzové značně postoupili a v pondělí dobyli městečka Steinbach, o něž veden zápas v ulicích, skoro o každý dům, a také jinde získali půdu. Špatné počasí bylo však na závalu operací ve větších rozměrech.

Ku konci tohoto týdne očekává se odpověď anglické vlády na americkou notu vzhledem ku právním neutrálního obchodu na mořích. Nárték odpovědi předložen byl vládě francouzské ku schválení, případně opravě, neboť americká nota se týká stejně Francie jako Velké Británie.

Minulý týden některé americké časopisy uveřejnily statistiku evropských expertů, dle níž pět měsíců války stálo Evropu ztrátu šesti milionů mužů, když se počítají zabiti, ranění a zajati a na penězích sedm bilionů dolarů.

Smutné zprávy docházejí z naší české vlasti, kde patrně vláda rozhodla se potlačit každý protest proti válce a každý volnější projev rukou železnou. Policiejší říditelství v Beně vydalo úřední zprávu o popravě pro velezradu, jež provedena 23. listopadu v Moravské Ostravě nad soukromým úředníkem Slavomírem Kratochvílem z Přerova. V rozsudku vojenského soudu v Moravské Ostravě se praví, že "zlodinu velezrady se dopustil tím, že v polovici listopadu rozmožoval v Přerově letáky a básně v jazyku českém sepsanou, v nich se přítomné válečné události, účel války a obětavost obyvatelstva líbí pobuřujícím způsobem a vyzývá se k úniku, které mohou přivoditi ztráty nebezpečí pro stát z venčí a vspouří uvnitř, a dále, že nosil při sobě manifest carův k českému národu." Takle se oznamuje veřejnosti oficiálně z trestních spisů. Rozsudek byl

vykonán a odsouzenec popraven ještě tentýž den za dvě hodiny po skončení hlavního přelíčení. — Rozsudek tento rozhodly se úřady moravské publikovati z toho důvodu, aby si dnes každý uvědomil výmínečnost a mimořádnost doby, jakož i kompetenci soudů vojenských tam, kde dříve byly příslušnými soudy porotní.

V pondělí pak sděleno z Londýna: Reuterův amsterdamský dopisovatel zaslal depeši obdrženu tam z Vídně, která praví, že jeden novinářský redaktor, Joseph Yotel (?) z Prostějova na Moravě, byl odsouzen k smrti vojenským soudem pro pobuřující řeč a byl popraven dvě hodiny po prohlášení ortele.

Prohlávena jest tedy krev českého národa na cizích bojištích, za dynastii, za císaře, za pangermánskou ideu — a jest prolévána i doma, za vše spravedlivou. Tyto truchlivé zprávy z vlastní daly se očekávati a také se daly očekávati oběti a smrti mučednické, zdali se český národ opravdu ozeve. To se patrně děje a dnes ještě německá Vídeň má moc v rukou, ale jest možno, že konce budou smutnější pro rakouskou dynastii, nežli pro český národ. Jest jenom k přání, aby tyto oběti nebyly nadarmo a také, aby lidské životy nebyly dávány v zátku lehkomyšlně. Zároveň však není žádná obět dosti těžkou k dosažení opravdové svobody pro český národ.

Poslední zprávy sdělují, že bude v Praze prohlášeno stanné právo a že odvolán bude nynější místopředseda Thun, poněvadž prý byl příliš "mírným" a "slabým". Vláda patrně chce nyní míti v Praze — kata a nikoli místopředsedu.

Zdali nic jiného, tyto truchlivé zprávy z vlastní měly by spojití Čechy americké k společné, vydatné práci, a kdyby nic jiného nevykonali, jenom informovali cizinu o násilnostech Vídně páchaných na českém národu a o tom, jak ve slovanském obyvatelstvu Rakousko-Uherska na válku se pohlíží, dosti by vykonali.

Strasná porážka Turků.

V úterý vydána z Petrohradu následující úřední zpráva, jež obdržena byla z hlavního stanu ruské kavkazské armády:

"Večera večer naše vojsko došlo úplného vítězství nad Turky v Sari Kamyš. Porazili jsme 2 armádní sbory turecké a zajali celý devátý armádní sbor i s jeho veliteli a třemi diviziony velitelů. Malé oddíly tureckého vojska, jímž se podarilo uniknouti, byly energeticky stíhány a zničeny. Pokračujeme v pronásledování dalších součástí turecké hotovosti, jež jsou na plném ústupu."

V jiné zprávě čini se zmínka o hrdinském, marném však odporu tureckého vojska proti ruským útokům.

Novoroční poselství císaře Viléma.

Císař Vilém vydal novoroční poselství k vojsku a námořnictvu, dožaduje se jich, aby bez obavy hleděli vsáří novým bojům a vítězstvím pro milovanou "Vaterland". Poselství tohoto znění bylo vyhlášeno hlavním stanem:

Pa pěti dlouhých měsících prudkých bojů vstupujeme do Nového roku. Skvělých vítězství bylo dobytých a velikých úspěchů bylo dosaženo německou armádou skorem v úderu na nepřátelské půdě, kdežto opětovně pokusy našich odporců o zaplavení německého území selhaly.

Mé losi pokryty se slávou na všech mořích, a mužstva dokázala nejen, že vědí jak bojovati vítězně, ale také umirati jako hrdinové, když byla přemožena přesilami.

Za armádou a loďstvem stojí celý národ v bezpříkladném souladu, hotov obětovati krev svého srdce za posvátné krby domáci, které hájíme proti zlodinnému vpádu (1).

Mnoho událo se v minulém roce, ale nepřítelé jsou stále udrže-

váni ve spodu. Čerstvé hordy jsou stále vysílány proti armádě naší a našich věrných spojenců, ale jejich počet nás neleká. Ačkoli doba jest vážná, a úkol před námi těžký, hledíme do budoucnosti s pevnou důvěrou.

Vedle boji ochrany spoléhám na nedostihnou statečnost armády a loďstva a vím, že jsem za jedno s celým německým národem. — Hledme tudíž do Nového roku bez bázně, hledme vsáří novým činem a novým vítězstvím pro milou "Vaterland". Wilhelm.

Turci se bojí o Cařihrad.

Londýnskému Expressu oznamuje se z Athén, že v Cařihradě propukl veliký zmatek a že Turci se již úplně vzdali myšlenky na nějakou ofensivu. Všecky své plány budují na pouhou obranu, i stačilo by jim, kdyby ubránili aspoň Cařihrad. Dopisovatel praví: "Všecky posvátné památky byly přestěhovány do Drusy v Malé Asii a co nejdříve posthují se za nimi sultán a celá armáda. S největšími obtížemi sehnali Turci armádu 150,000 mužů a soustředili ji v Cařihradě. Drinopole vzdali se již na dobro a těžká děla s tvří přestěhovali na Čataldži, kde se hodlají brániti, až nepřátelská vojska vystoupí na pevninu u Dardanell. Zatím se pracuje na zákopec jak u Cařihradu, tak u Dardanell, plně síle, ale v největším zmatku a bez eře a myšlenky. Turci věří, že spojené loďstvo anglo-francouzské bude před Cařihradem co nejdříve. Plánu na přepadení Egypta vzdali se úplně, všecko vojsko stahuje se ku obraně úžiny se strany asijské. Cařihrad bude bezpochyby prvním hlavním městem příštím, které padne, a nebude-li předcházení — Vídeň."

Podobné zprávy docházejí také z Říma. Podle nich jest v Cařihradě veliká nespokojenost a jitrnutí proti vládě propuká. Státní převrat může se udati každé chvíle. Jest možno, že vláda sama vydá Cařihrad spojencům, aby jej uchránila zničení se strany domácelch revolucionářů. Všecko vojsko se sem stahuje a většinou obklopuje sultanův palác, který jest hájen četnými děly. Tato jsou nabita a namířena do ulice, odkud by mohli přijíti vzbouření. Policie i vojsko jest ve dne v noci na nohou. Všichni hledí k Dardanellám, brzo-li přijde nepřítel. Enver paša, ministr války a německý zaporedce, který nyní nejvíce v ústředí, zbytečnou a záhubnou, vyvolal, jest hrozně neoblíben a neodvažuje se na ulici bez silného průvodu. Stejně asi lásce teší se Němci, kteří zaujímají ve vládě vysoká místa a činí všecko možné na potlačení revoluce. — Kdyby měla vypuknouti vzpoura, příští se vláda o rychlé uzavření míru. Cizinci se z Cařihradu stěhují a také německý a rakouský vyslanec poslali pryč své úřední archivy.

Sbirka pro Česko-Slovan. Pomocný Výbor

ve prospěch nouzi trpících krajanů v Cechách.

- Dne 30. pros. oznámeno. \$190.80
- Louis Prohart Okenah, Okla. 1.00
- J. P. Tama, Cotesfield, Neb. 1.00
- J. Wencl, Fairhope, Ala. 2.00
- J. Losh, Perry, Okla. 1.00
- Joe Stěpán, Omaha. 1.00
- J. J. Hans, Petersburg, Neb. 1.00
- J. Dostál, Murdo, S. D. 1.00
- V. J. Obr, Avon, S. D. 1.00
- L. Nemetz, Anaheim, Cal. 5.00

Celkem. \$213.80
Další příspěvky přijímá adu. Pokroku. Krajané, buďte pamětlivi, že sebe menším obnosem pomůžete zapaditi bídu od práhu svých spolubratřích ve staré vlasti, kteří následkem děsné války nezměrně trpí.

Zprávy americké

MONARCHOVĚ BLAGOPŘEŽÍ PRESIDENTOVI.

President Wilson obdržel na Nový Rok blahopřání od některých monarchů evropských, mezi nimiž byli belgický král Albert, anglický král Jiří, švédský král Gustav, norský král Haakon, a jménem německého císaře tlumočil blahopřání velevyšlance Bernstorff. Dále obdržel president novoroční pozdravy od sultána Ahmada Kadžara z Persie, presidenta Bertrada z Hondurasu, presidenta Jimineze ze San Dominga a presidenta Estrady z Guatemaly.

VÝSTAVA V SAN DIEGU ZAHÁJENA.

Tři tisíce mil daleko, president Wilson vstal na Nový Rok časné ráno a stiskl elektrický knoflík, který otevřel světlu, o půlnoci v San Diego, Cal., Panamsko-Pacifickou výstavu. Tato potrvá až do 1. ledna 1916. Návštěvníci ze všech částí země podíleli se na zahájení výstavy, avšak jihozápad byl obzvláště čtně zastoupen. Z jediného údolí Imperial vyslaná byla delegace 2,000 osob silná v 500 automobilech. William G. McAdoo, sekretář pokladny, zastupoval presidenta. Jako osobní zástupce krále Alfonse španělského byl tam hrabě Del Valle de Salazar a s nim byli legáti tří jiných cizích zemí.

PÍ. HARRISONOVÁ SI DALA ŘÍCI.

Mayor Carter Harrison z Chicago, jenž nedávno ohlásil, že jeho kandidatura o znovuzvolení závisí od souhlasu jeho ženy, oznámil v pátek, že svolila, aby se stal kandidátem. Mayor Harrison dokončuje svoji pátou lhůtu, čímž dosáhl rekordu svého otce Carter H. Harrisona, st. jenž rovněž stoužil pět lhůt. Pí. Harrisonová zaujímala místo na platformě se svým mužem na schůzi v sobotu, kde prohlásila, že se bude ucházeti o znovuzvolení. Byla žádána, aby také něco promluvila, avšak odepřela to.

NEBLAHÝ ÚČINEK VÁLKY NA AMER. OBCHOD.

Válka v Evropě stála Spojené Státy \$382,831,172 ve zmenšeném vývozu do 1. prosince dle výkazu vydaného ve čtvrté odboře obchodu. Vývoz do všech zemí za jedenáctiměsíční periodu skončivší listopadem, obnášel \$1,867,991,492, proti \$2,250,922,664 za totéž období za rok 1913. Přes to však listopadová obchodní bilance ve prospěch Spojených Států byla \$79,411,971 a za jedenáct měsíců \$193,372,036.

Minulý týden přišel o život na bombě Jan Moural, 32-letý, bydlící v rodici svými brátry Bellwood. Vyšel si na zájce se svým mladším bratrem Aldenem, a když se sehnul, aby si zapjal prsknu na přezuvkách, nějakou nešťastnou náhodou rána vyšla a náboj celý vnikl do hlavy, přivodiv okamžitou smrt. Pohřeb za četného účastenství konán byl ve Schuyler. Tragického skonu mladého muže žolí kromě rodičů bratři Frank a Alden a sestry pí. Jos. Dudková a pí. C. Scanlanová.

V pondělí sjeli se v Lincolnu členové zákonodárny, a večer konána konference demokratické většiny, na níž George Jackson z Nelson byl zvolen předsedou sněmovny a George W. Potts z Pawnee čty vrehním klerkem. Předsedou senátu zvolen Philip H. Kohl z Wayne a T. J. Walrath z Osceola sekretářem. Předsedou senátu, mojí svého úřadu, jest místopředseda a zvolený předseda řídi jednání jenom v jeho nepřítomnosti.

OMAHA

Vážená stará zdejší osadnice paní Marie Havlíčková zesnula.

Povážlivě řídnou řady starých našich osadníků, kteří se dřive, nežli jejich hlavy šediny — stříbrné tkání, úctyhodné stáří prozrazující — pokryly, pro svoji bodrou povahu a konání dobra velké přízni svých spoluběžanů těšivali a mladší generaci dobrým příkladem a užitečnou radou nejednou prospěli. Jeden za druhým odchází do Neznáma a nám jen vzpomínka na ně zde zbyvá. Tak i v předposledním dnu roku 1914, ve středu m. t., pozemskou svoji pouť dokonala zajisté všem krajanům známá stará osadnice paní Marie Havlíčková, vdova po p. Jos. Havlíčkovi, kterýž před rokem jí předešel a v číse 1253 již 14. ul. bydlící. Paní Havlíčková těšovala se vždy uspokojivému zdraví, až asi před desíti měsíci byla střížena nemocí, která poslední čas ani na okamžik lože opustiti jí nedovolila. Po celý čas nemocí mimo návštěvy lékařů něžného ošetření dostalo se jí od její deery pí. Leny Miškovské. — Pohřeb zesnulé pí. Havlíčkové odbyval se v sobotu péčí pohrobnička p. Fr. Jandy z domu smutku za velkého účastenství známých, přátel a spolkových sester do chrámu sv. Václava a odtud na Česko-Národní hřbitov, kde tělesná její sěhránka byla k trvalému odpočinku uložena. — Paní Marie Havlíčková narodila se v roce 1850 v Praze, v Cechách a do Ameriky se přisídlila před 34 roky. Odechodu jejího želi deera, paní Magdalena Miškovská, Robert a Leon Miškovských, vnuci a bratr p. Em. Černý. Pozůstalým náleží naše soustrast.

Úmrtí známého Omasana.

V neděli odpo. odbyval se na Forest Lawn hřbitov pohřeb Fr. I. Ellicka, ředitele Omaha Printing Co. a bývalého předsedy Rotary klubu, který zemřel v Los Angeles, Cal., stříženými Brightovou nemocí. Frank I. Ellick, jehož otec byl Čech, jménem Jilek, a matka Francouzka, narodil se v Pittsburgu, Pa., 19. ber. 1870. Rodiče krátce po jeho narození přisídlili se do Fremont, Neb., kdež p. Jilek st., s Čechy se stýkal. — Frank I. Ellick, nabyv důkladného vzdělání, zastával různé úřady při obchodních podnikcích a v oboru tiskařství byl znám jako znamenitý odborník po celé této zemi. V každém svém povolání byl platným a neúnavným pracovníkem. Zanechává manželku a 3 dítky.

Krvavá stopa

zanechaná ve sněhu vedla k zatčení Juan Marena, Mexikána, kterýž v noci na středu m. t. byl nočním hlídačem Nat'l. Fur and Tannery Co., čis. 1925 již 13. ul., při vloupaní se do téhož závodu střelen. Mareno, po nezdařeném pokusu loupeže, s ranou v kyčli doplázil se až na 9. a Dodge ul., kde po čtyři asi hodiny vysilen zůstal ve sněhu ležeti. — Mareno jest s jedním sobě podobným soudruhům pokusili se vloupati do závodu zmíněné společnosti, však tamní noční hlídač Mikrimovich jest v čas jejich úmysl spozoroval a, když lupiči cihlou rozbili přední tabuli okna a Mareno o tvorem zmočil se souboru kočářů v čeně asi \$500, hlídač pojednou vystřelil. Jeden z lupičů záúpěl, však dříve nežli moal Mikrimovich otevřít dveře, banditi uprchli a na svém útku odezleli kočárny zaházeli. Když byla policie o případu uvědoměna, záhy kočárny po různu rozházeno sledovala a posléž i po krvavé stopě našla raněného lupiče, jehož moztimil černooh Bates do svého obydlí, čis. 836 Dodge ul., přeneš. Na to byl Mareno ve vášněném stavu dopraven do nemocnice sv. Josefa, kde hlídač jej jako jednoho z lupičů stotožnil.